

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno, četrtletno K 16.50. Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Našim zaupnikom.

V nedeljo se zberejo zaupniki jugoslovanske demokratske stranke mariborskega okrožja. Živimo v politično in gospodarsko resnih časih. In ravno mariborsko okrožje jugoslovanske demokratske stranke ima vršiti eno najvažnejših nalog v Jugoslaviji. Braniti mora našo severno mejo. Nasprotni stranki sta se postavili na nasprotno stališče. V najresnejšem trenotku, ko smo stali pred splošno stavko in je bila skrajna nevarnost, da Italijani po nalogu antante zasedejo vse naše železnice, je glasilo Slovenske ljudske stranke udarilo po generalu Maistru. Rešitev naša je bila, da je ljubezen našega vojaštva do generala Maistra večja nego vpliv časopisja Slovenske ljudske stranke.

Socialnodemokratska stranka je delovala v istem zmislu. Na povelje Kopača, ki je šel po milosti ljubljanske vlade v Nemško Avstrijo, so stavkali tudi socialnodemokratski železničarji. Javna tajnost je bila, da so Italijani pripeljali že v soboto v Logatec z

avtomobili železničarsko osebje, ki naj bi prevzelo vse proge na katerih bi se stavkalo. Kopač in sodrugi so to popolnoma dobro vedeli. Šlo je za solidarnost z Ljeningom in Belo Kunom. Železničarji v Nemški Avstriji in v Italiji se zahvalijo za blagoslove boljše vizma in niso stavkali — pač pa so stavkali jugoslovanski socialni demokrati v zvezi z Nemci, ki so še v Jugoslaviji. Spričo discipline, ki vlada med slovenskimi železničarji, ni prišlo do zaželjenega uspeha. Mali odmev so bili takozvani mariborski dogodki.

Mladi državi, ki še ni konsolidirana, ni treba takih nevarnih eksperimentov. Mi potrebujemo resnega in smotrenega dela. Danes ni naša rešitev v negaciji, marveč edinole v pozitivnem delu. In to delo morajo prevzeti naši zaupniki. Treba je govoriti z ljudstvom odkrito in jasno ter mu pokazati nevarnost, ki preti od nasprotnih dveh strank. Ljudstvo je treba podučevati. Voja je zelo slabo vplivala na moralo naroda. Narod je danes skoro po večini bolj dovzeten za slabo nego za dobro. Temu pa moramo opomoči ter po-

vzdigniti moralo našega naroda na ono stališče, ki odgovarja demokratičnemu današnjemu času. Smelo smemo trditi, da je inteligenca v našem taboru. In naloga te inteligence je, da v demokratičnem zmislu vpliva na narod, da se zaveda resnosti današnjih dni, da se zaveda svojih dolžnosti, pa tudi svojih pravic.

Beseda zaleže mnogo. Vendar pa bolj učinkuje pisana beseda. In to je naš tisk. V nedeljo se zberejo naši zaupniki. Prva in glavna dolžnost teh naših zaupnikov je, da pridejo z uspehi in končanimi čini v Maribor. Vsak zaupnik naj vzame že danes v roko polo ter nabere kolikor mogoče naročnikov na naš list. Razširjen časopis — močna stranka.

List se bo preustrojil ter bo odgovarjal vsem zahtevam slovenskega dnevnika. Upamo torej, da naši zaupniki spričo razmer, ki smo jih opisali, ne pridejo praznih rok, marveč s polnimi polami naročnikov. S tem bodo storili edinole svojo dolžnost.

Slovinci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Prof. A. Kaspret:

Predlagana imena ulic, cest in trgov v Mariboru.

Pred kratkim je vladni komisar gospod dr. V. Pfeifer objavil preimenovana ali poslovenjena imena ulic, cest in trgov v Mariboru in predlagane spremembe izročil slovenskemu občinstvu v oceno in presojo.

Dotična komisija se je ravnala po pravem načelu, da je ohranila stara zgodovinska imena seveda v slovenski obliki kakor Gosposka ulica, Gospojna ulica, Koroška ulica in dr., ki se že navajajo v listinah srednjega veka. Med starimi ulicami se imenuje tudi „die Windische Gasse“ v listini leta 1397; nadalje se omenja ta ulica v mariborskem urbarju l. 1570 f. 326: „Mer ist in der Stadt Marchburch nach der Windischen Gassen hinauf gegen dem Karner (Kärtner) oder Viser frauen thor ein altes Gemeuer, die alte Buch genant.“ Po tem poročilu je tekla Slovenska ulica proti Koroškim vratom.

Maribor se je razvijal od dravskih bregov navzven. Prvotna naselbina je bila ob in na levem obrežju dravskem, tu je bil nje trg (Stari trg), tu so naseljenci imenovali ulice po srednjeveškem običaju ne po osebah, ampak po obrtih, sosednih deželah in mestih in po — narodnosti. Sosebno je omeniti krznarje in usnarje, katere,

kakor znano, prištevamo najstarejšim slovenskim obrtnikom. V tem starem delu mesta je bila tudi „die Windische Gasse“, kar neovržno dokazuje, da so v starejšem delu mesta bivali Slovenci, h katerim so se v teku časov priselili Nemci. Vsekako ne odgovarja resnici, ako trdijo Nemci, da je Maribor »eine uralte deutsche Stadt«, da so le oni ustanovili mesto. Ko bi se v tem delu mesta obnovilo staro ime, bi bil napis »Slovenska ulica« pravi zgodovinski dokument prastare naselbine Slovencev v Mariboru.

Morebiti je delalo nekoliko preglavice, kako je posloveniti Rathaus in Rathausplatz. Naposled sta obveljala rotovš in rotovski trg. In vendar imamo Slovenci pristno slovenko! Našel sem jo v Kremplovi knjigi: »Dogodivšine štajerske zemlje«. V Gradci 1845, na strani 170: Vera na copernice je teda močnejša bila, kak vera na katoliško cirkvo. Na večencah (rotežih) ino v' gradeh se še zdaj pravde zavolo copernic zapisane najdejo. Krempel je bil slab zgodovinar (compilator) in še slabši stilist. Prešeren, ki niti prijatelju ni prizanesel, je tudi nanj spustil znano puščico. In vendar ima nekoliko pristnih slovenskih izrazov, ki jih zaman iščemo v slovarjih. Ali jih je posnel iz ljudske govorice, ali mu jih je Caf iz svoje zbirke pre-

pusstil, ni moči dognati. Da pa je bila večnica že tačas malo rekovna, vidimo iz tega, da ji je v oklepaju pristavil »rotežih«. Glede pomena se večnica vet+ja več — der Rat, Taiding) in Rathaus popolnoma ujemata; ta in ona beseda pomenja hišo, kjer se posvetujejo, kakor zbornica hišo, kjer se zborujejo. Razložek je le ta, da je rotovš udomačena tujka, večnica pa manj rekovna domačinka. Predlagal bi za Rathausplatz »Mestne večnice trg« in za Hauptplatz Mesni trg ali dom.

Velik del preimenovanja se nanaša na imena, ki jih je nemška mestna uprava vzdela novim ulicam, cestam in trgov. Pri izbiri imen ji ni šlo za to, da bi poslavlila može, ki imajo res kako zaslugo za mesto, deželo in državo, ampak da bi vtisnili mestu popolnoma nemški znak in zapostavila slovenstvo. Vpraša se, v kaki dotiki so z razvojem in razvitom Maribora, Arndt, Th Körner, Gottschall in drugi? Zato se vsi rodoljubni slovenski meščani ujemajo s predlaganim temeljitim čiščenjem.

Drago vprašanje je, ali bodo vse stranke in sloji prestali na predlagana preimenovanja. Različnost mišljenja — milo rečeno — se je pokazala že pri preimenovanju Bismarckstraße v Maistrovo cesto (ulico) in razne ambicije utegnejo vneti še druge razprtije. Morebiti bi se dalo poravnati „različnost mišljenja“ s pred-

Važni dogodki na Ogrskem.

Na Ogrskem se pripravljajo važne izpremembe. Vsled grozovitega poraza rdeče armade je postal položaj sovjetske vlade skoro nevzdržljiv. Nota antante, ki so jo pred tremi dnevi sklenili v Parizu, je zadala vladi Bele Kuna smrtni udarec. Dunajski listi poročajo, da je prišel v pondeljek, ali po naročilu Bele Kuna ali na lastno pest — se ne da dognati — neki ogrski ljudski komisar k dunajskim antantnim zastopnikom ter predlagal, naj se prično pogajanja, ki naj omogočijo, da se sovjetska vlada mirno umakne in da se vpostavi nova vlada na Ogrskem. Ta predlog je poslal polkovnik Cunningham v Pariz.

Vrše se važna pogajanja, ki se morajo izvršiti v treh dneh. Če se bodo v tem času Bela Kun in njegovi tovariši odločili, da odstopijo, tedaj je mogoče, da se razmere na Ogrskem uredijo mirnim potom.

»Neues Wiener Tagblatt« pravi k temu: Po včerajšnji konferenci poslanika Böhma in voditelja socialnih demokratov je bila zveza s polkovnikom Cunninghamom popolnoma prekinjena. Danes popoldne je sprejel Cunningham obisk ljudskega komisarja za justico, dr. Petra Agostona. Na tej konferenci so napravili načrt, naj sovjetska vlada takoj odstopi. Socialnodemokratska stranka naj sklene kompromis z meščanskimi strankami ter vpostavi novo vlado brez vsake zveze z boljševiki. Začasno naj nastopi vojaška diktatura, ki bi pod vodstvom enega angleškega, enega francoskega, enega italijanskega in enega ameriškega višjega oficirja skrbela za red in mir. Pod varstvom te vojaške komisije naj bi se izvršile nove volitve na Ogrskem.

Kun in komunisti pa še nočejo prostovoljno odstopiti. Baje pojde dunajski poslanik Viljem Böhm z zaupnikom ogrske socialnodemokratske stranke Jakobom Veltnerjem v Budimpešto, da pripravi komuniste do prostovoljnega odstopa. Antanta opetovano povdarja, da nima ničesar opraviti z Belo Kunom in njegovimi tovariši, da zahteva njihov odstop in da bo vojaško intervenirala, če se to

logom, da se ta cesta, ki se je doslej imenovala po svetovno znanem nemškem državniku, odslej imenovala po svetovno slavem slovenskem učenjaku Miklošiču, ki ima v narodnostnem oziru tudi to zaslugo, da je s svojimi deli in spisi za slovansko vzajemnost več storil, kakor Gorčakov in drugi ruski diplomati. A kam je prenesti za Bismarckovo cesto predlagano ime? Ni ulice, ni ceste, ki bi bila bolj primerna, da se z njo stika spomin na osvobodjenje mesta, kakor Tegetthoffova cesta, ki pelje od kolodvora južne železnice v notranje mesto. Skoro v vseh mestih je obično, da se ulica ali cesta, ki ima slično ali enako lego in po kateri se je vršil vojaški uhod ali slovesni izprevod, imenuje po voditelju ali po osebi, kateri na čast se je priredil izprevod. Osvobodjenje se sestavlja iz raznih momentov, pri katerih delujejo razni činitelji, najvažnejši moment pa je vendar prilaštitev najvišjega poveljstva in previdna vojaška zasedba, brez katere ne vspeje osvobodjenje. Da mu je to uspelo in sicer brez krvavih žrtev, na kar so blagosrčni vojskovodi posebno ponosni, priča, da je bil vendar previdnejši in pogumnejši, kakor vsak drug oficir. Bodimo pravični in ne kratimo pripoznanih zaslug!

Za Schillerjevo ulico, ki je v bližini notranjega mesta in ima večji promet, ko Göthejeva, predlagam »Prešernova ulica.«

Izmed rojakov, ki zaslužijo spomina, navajam še Razlaga, Pajka in Kosarja. Sosebno je

ne zgodi. V par dneh bo jasno, kaj namerava antanta napraviti.

Političen pregled.

Ministrska kriza v Beogradu. Beograd, 28. julija. Danes je imel ministrski svet sejo, na kateri je kriza tudi formalno izbruhnila. Ministrski predsednik Stojan Protić je prišel pred nekaj dnevi z demokraskimi ministri po lastni krivdi v najostrejši osebnosti konflikt, očitajoč jim nelojalnost, ker je bila izšla v »Demokratiji« neka indiskretnost iz seje ministrskega sveta. Ministrski predsednik je danes izjavil, da poda demisijo, čim se vrne prestolonaslednik v Beograd. Kabinet je vzel to izjavo ministrskega predsednika na znanje.

Beograd, 28. julija. Demokraski ministri so imeli danes konferenco, na kateri so razpravljali o političnem položaju, ki je nastal vsled vladne krize. Za prihodnje dni bo sklican izvrševalni odbor Demokraskе zajednice.

Beograd, 28. julija. Po mestu in v političnih krogih se živahno komentirajo vesti o krizi kabineta. Zatrjuje se, da so postali odnosi ministrskega predsednika napram vsem ministrom v zadnjem času neznojni in da so se od prvega konflikta med Protićem in dr. Korošcem neprestano v ministrskem svetu ponavljali incidenti, ki so onemogočili vsako sporazumno delo v vladi. Informirani politični krogi ostro očitajo ministrskemu predsedniku, da je svojim ponajmanjšim v najkritičnejšem času, ki jih preživlja naša država, razbil sporazum med strankami in onemogočil nadaljni obstoj sedanjega koalicijskega kabineta, ozirajoč se le na osebne simpatije in antipatije ter strankarske interese in ne upoštevajoč dolžnosti, da more biti postavljen državni interes nad vse druge.

Beograd, 28. julija. V političnih krogih presojujejo situacijo, ki je nastala vsled postopanja načelnika vlade, kot jako težko in sodijo, da bo trajalo precej časa, predno se bo kriza razrešila. Sedaj se še ne delajo skoro nobene kombinacije, samo toliko je že gotovo, da Protić ne bo več predsednik nove vlade. Prvi korak k razrešenju položaja se bo izvršil šele v onem trenutku, ko bo regent po sprejeti demisiji poklical k sebi predsednika parlamenta na posvet o razrešitvi krize. Skoro gotovo je, da bodo poedine stranke sklicale svoje klube, oziroma njih parlamentarne komisije še pred sestankom parlamenta, ki se bo sestaj dne 4. avgusta, pa se bo, čim bo sprejeta demisija, zopet odgodil za toliko časa, dokler ne bo sestavljena nova vlada.

prvi kot pisatelj in izdajatelj »Slovenskega Pravnika« mnogo pripomogel, da se je pri javnih oblastvih začelo slovenski uradovati.

Med nemškimi ostani Rudolf Puffova ulica. Puff ni bil imeniten beletrist, a nabral je veliko narodopisnega gradiva iz Slovenskega Štajerja; da je pri tem tudi gledal na svojo mošnjo in shrambo jedi, kdo mu bo to zameril?

V marsičem bi se dal elaborat izpopolniti, ko bi bila krajepisna in zgodovinska literatura mariborskega mesta bogatejša. V tem oziru ne stoji Maribor na odličnem mestu in marsikatero manjše slovensko mesto ali manjši slovenski trg (na primer Središče) ga nadkriljuje. Kar so zamenarili nemški, to bodo pač popravili slovenski pisatelji.

Naposled predlagam, da izda po končno določenem imeniku komisija polo, na kateri so zaznamovane ulice, ceste in trgi in pri manj znanih imenih bodi pristavljena s prav kratkimi dostavki ali besedami utemeljitev novega imenovanja. To bodi v pouk širšemu slovenskemu občinstvu, ki ni imelo za nemške vlade in uprave priložnosti se seznaniti s slovenskimi okolici, a tudi nemškimi meščanom bo tak spisek dobro došel.

V Mariboru, na dan sv. Jakoba 1919.

Dnevne novice.

Obsodbe zaradi mariborskih dogodkov. Preki sod je obsodil radi pobune moštva v boljševiškem duhu dragonca Adolfa Podkubovška in pešcainvalida Karla Toplaka na smrt, dragonca Jakoba Turka pa, ker ni bil za časa zločina še 20 let star, na deset let ječe, poostrene vsako leto dne 27. julija s postom, trdim ležiščem in samotnim zaporom. Smrtna kazen se je izvršila dne 29. julija ob 8. uri zjutraj. — Drugi obtoženci se bodo sodili pred redovnim sodiščem. — Preki sod deluje še nadalje.

Občni zbor kraj. organizacije JDS v Mariboru se vrši v petek, 1. avgusta ob 20. (8.) uri v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Poročilo o razvoju JDS v Mariboru. 2. Strankina politika v parlamentu. 3. Dopolnilne volitve v odbor. 4. Volitev zaupnikov v okrožno organizacijo. 5. Slučajnosti.

Zbor zaupnikov JDS iz mariborskega okrožja se vrši v nedeljo, 3. avgusta, ob 10. uri predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru. Dnevni red: 1. Poročilo o strankini politiki v Narodnem predstavništvu. 2. Valuta, vojna posojila in druga finančna vprašanja. 3. Agrarna reforma. 4. Strankino delovanje v mariborskem okrožju. 5. Sprememba organizacijskega reda v svrhu večje samostojnosti okrožij in organizacija kmetijstva v stranki. 6. Volitve okrožnega odbora. 7. Volitve odbornikov za izvrševalni odbor v Ljubljani. 8. Slučajnosti. Zbora se udeleži poleg naših štajerskih državnih poslancev dr. Kukovca in prof. Voglarja tudi podpredsednik Deželne vlade dr. Žerjav. Vse krajevne organizacije naj prijavijo pravočasno svoje zaupnike in jim dajo v svrhu kontrole posebne legitimacije. Častna dolžnost vseh zaupnikov pa je, da se udeležijo polnoštevilno tega važnega zborovanja. Vsa potrebna pojasnila daje okrožni tajnik prof. Voglar v Mariboru.

Otroško buno inenuje »Naprej« izgrede, ki jih je napravil del zapeljanega vojaštva v Mariboru. Če se vojaki oborože ter hočejo s pomočjo raznih sumljivih civilnih elementov vdreti v mesto, to je v očeh mariborskega dopisnika »Napreja« — otroška buna. Mi pa citiramo samo graško »Tagespost«, v katero pišejo oni mariborski dopisniki, ki delajo včasih reklamo za socialnodemokratske shode. In »Tagespost« pravi dobesedno: »Glavni vzrok za izbruh pobune pa je bilo socialnodemokratsko zborovanje, ki se je vršilo v pondeljek v Mariboru in so se ga udeležili mnogi slovenski in hrvaški vojaki. Govor nekega socialnodemokratskega urednika iz Ljubljane, ki je strastno agitiral proti sedanji vladi ter se zelo živahno zavzemal za republiko, je napravil globok vtisk. Mi nismo bili na shodu in tudi ne vemo, kaj da se je govorilo, vsled česar samo citiramo. Pristavimo le še stavek iz »Napreja«: »Sedaj pa imaš, profesorje Ivane, ki na štrajkarskih shodih in celo nemški govoriš; imaš, kar si sejal ti in kompanjoni tvoji!« Temu nimamo prav ničesar pristaviti.

Človekoljubnost graške vlade. Nemško-avstrijska vlada je zaplenila premoženje podpornega društva za slovenske visokošolce v Gradcu.

Maksimalne cene v Mariboru. »Naprej« se jezi, ker je vladni komisar dr. Pfeifer izdal maksimalne cene. Seveda če graški župan Muchitsch kaj takega napravi, pa je dobro.

Blago v Solunu. Komisija, ki ima prevzeti po ministrstvu za trgovino kupljeno blago, je završila svoje delo. Blago leži v Solunu, odkoder se bo odposlalo v Beograd. Vrednost tega blaga znaša 6 milijonov frankov.

Ljubljanski tihotapec prijet v Gradcu. Iz Gradca poročajo: V nedeljo je orožništvo prijelo na glavnem kolodvoru trgovca Franca Weilgonyja iz Ljubljane, ki je vtihotapil 65 kg cigaretnega tobaka v Gradec in ki ga je hotel po 280 K kilogram prodajati. Weilgonyja so aretirali ter izročili deželnemu sodišču. Tobak so dali finančnemu ravnateljstvu na razpolaganje.

Vojni ujetniki iz Italije. Včeraj je prišel večji transport ujetih bivših avstrijskih častnikov iz Italije v Maribor. Vozili so se čez Inost. Med častniki so podpolkovnik Serbec, kadetni aspirantje Večerjavec, Burjan in Zorič. Ostali častniki so bili večinoma Hrvati in so se odpeljali proti Zagrebu.

Čudno postopanje nemškega trgovca. Kakor čujemo, je nemški trgovec Hartinger prepovedal svojemu osebju obiskovati Mariborski bioskop, ki je last gospe dr. Gustinove. Najboljši odgovor je: slovenski odjemalci ognite se Hartingerjeve prodajalne. Mariborski Slovenci pa pridno obiskujte Mariborski bioskop!

Pisemski promet z Nemško Avstrijo in Čehoslovaško zopet odprt. Uradno se razglasa, da je pisemski promet z Nemško Avstrijo in Čehoslovaško zopet odprt. Dopustne pa so samo naslednje pisemske pošiljke: navadna odprta pisma, navadne in priporočene dopisnice, nepriporočeni vzorci in navadne fiskovine. — Ker so podvržene vse pisemske pošiljke za inozemstvo (t. j. za vse dežele izven Jugoslavije) in iz inozemstva cenzuri, je treba v inozemstvo naslovljena pisma oddajati odprta in s pošiljateljstvom naslovom na zadnji strani.

Soli in petrolej. Monopolna uprava je prepovedala uvažanje soli po edincem, da se tako izogne špekulacijam grosistov. Razen tega je sklenila nabaviti večje množine soli v Erdelju. Na Reki se pričakuje tri velike parnike petroleja iz Amerike.

Za svobodni uvoz sladkorja. Dela se na to, da se dovoli svobodni uvoz sladkorja iz inozemstva, da bi se na ta način odpravilo pomanjkanju sladkorja in odpravilo verižno trgovino s sladkorjem.

Umrli so: Hofer Andreas, Mariengasse 19; Skribe Uršula, Zg. Sv. Kungota pri Mariboru, umrla v javni bolnici; Labič Franc, Tržaška cesta 77; Pšeničnik Anton, Asylgasse 12; Grašič Ivan, v Radvanju 74; Steiner Erih, Kasernplatz 3; Vetter Ivan, Berggasse 8; Sinkovič Valentin, Jangasse 6.

Koncert. Opozarjamo še enkrat na nočnejši koncert v »Narodnem domu«. Začetek točno ob 20. uri zvečer, konec ob 22. uri.

Carine prosto blago. Kot smo izvedeli od tukajšnje carinarne, so do nadaljne odredbe sledeči predmeti carine prosti: seno, slama, oves, otrobi, moka, vse vrste žita, zrelo stročje in zelenjava, potem sladkor, ki plača samo državno trošarino v znesku 84 kron za 100 kg; vse vrste goved in živine za ljudsko prehrano. Dalje so carine prosti tudi darovi, poslani našemu prebivalstvu in vsa prevozna sredstva, sterilizirano mleko in moka za otroke. Kmetovalci se opozarjajo posebej, da je vse pojedeljsko in rokodelsko orodje, kot mlatilnice, stroji za košnjo, stiskalnice itd. carine prosto, vendar pa mora isti, ki te stvari uvažajo, doprinesiti potrdilo občinskega urada, da uvažajo to orodje samo za lastno uporabo in ne v svrhu trgovine. Stranke naj si to potrdilo pravočasno priskrbe. Pri tukajšnjem car. uradu leži sedaj 27 mlatilnic, katere samo na to potrdilo čakajo.

V našo armado so sprejiti: majorji: Jernej Ankarst, Milan Majcen, Viktor Andrejka in Karl Perhavic; kapetan II. razreda Ivan Stancer, poročnik Mirko Žgaga; podporočnik Nikolaj Obuljen; artiljerijski major Ferdinand Vidmar; major Anton Kos; kapitani I. razreda: Julij Lampič, Josip Nežmah, Fran Mulaček, Miroslav Strel, Anton Juvancič, Karl Zajc, Karl Dolenc, Rudolf Juvanc, Fran Dekval, Miroslav Fetelin, Albin Fleš, Oton Fridrih; poročniki: Božidar Pibernik, Ivan Pibernik, Janko Hočvar, Ivan Lukanc in Erih Lilleg; podporočnik Mijo Sever; artiljerijski polkovnik Milan Bleiweis-Trsteniški,

artiljerijski major Bogomil Burnik, inženirski podporočnik Vladislav Bezjak, sodni kapetan Fran Klanfar, kapetan bojne ladje Anton Dojenc, fregatni kapetan Fran Vučer, korvetni kapetan Bernard Jeločnik, poročnik bojne ladje Vladimir Pfeifer, poročnik bojne ladje II. razreda Josip Dobida, fregatni poročniki: Anton Klinar, Ivan Levac, Mirko Pleiveis, Debevec in Srečko Biber, pomorski kadet Miroslav Gogala, rezervni fregatni poročnik Miljutin Jelačin, rezervni korvetni poročnik Vinko Miheličič, sanitetski kapetan I. razreda dr. Friderik Vrečko, tehnični upravitelj I. razreda Vinko Leskovec, tehnični upravitelj II. razreda Rudolf Širola in tehnični poslovodja II. razreda Ivan Vojc.

Dopusti zasebnih uradnikov. V zadnjem času prihaja na Društvo zasebnih uradnikov nebroj pritožb od strani članov, zaposlenih pri raznih trgovskih in industrijskih podjetjih, da njih delodajalci ne dajo zakonitega dopusta. Z ozirom na to opozarja Društvo zasebnih uradnikov v Ljubljani na določilo § 17 zakona o trgovskih nastavljenicah, ki pravi med drugim, da je delodajalec dolžan dati svojemu uslužbencu dopust, in sicer ako službeno razmerje obstoja že 6 mesecev vsako leto dopust, ki traja neprenehoma 10 dni. Ako pa je službeno razmerje trajalo neprenehoma že 5 oziroma 15 let, znaša vsakoletni dopust najmanj 2 do 3 tedne. — Tudi za časa dopusta je delodajalec dolžan dati delojemalcu redno plačo. Ako je delojemalec vsled bolezni ali nezgode bil zadržan opravljati svojo službo, se mu čas tega zadržanja v njegov dopust ne sme všteti.

Trgovski promet z inozemstvom. Naša država je sklenila z Nemško Avstrijo dne 22. marca 1919 pogodbo 33-SHS (kompenzacijsko pogodbo). Glasom te pogodbe dobi Slovenija iz Nemške Avstrije barve, elektrotehnični material, znanstvene instrumente, jeklo in jeklene izdelke, kemične proizvode, klobuke, kovine in kovinske izdelke, kvas, kuhinjsko opremo, papir, steklene, orodne in poljedeljske stroje ter železo. Na račun te pogodbe so le še majhne količine na razpolago. Kdor hoče uvoziti na račun te pogodbe kak predmet, zaprosi s prošnjo (kolkovano s kolkom treh kron) pri Centralni upravi za trgovački promet sa inostranstvom, podružnici v Ljubljani za dovoljenje. Prosi se lahko tudi ustmeno. V prošnji se mora na vsak način natančno navesti predmet, množino in vrednost in po možnosti tudi dobavitelja. Ljubljanska podružnica Centralne uprave za trgovački promet obvesti prosilca ali ugodi prošnji ali ne. Če je prošnja ugodilo, se prosilcu sporoči znesek, za katerega sme uvoziti zaprosene predmete. Obenem se ga pozove, da založi fakturni znesek pri Jadranski banki, podružnici v Ljubljani, kateri mora seveda sporočiti, zakaj pošlje denar. Istotako mora obvestiti o vplačilu tudi podružnico Centralne uprave. Ta izda potem poverljivo pismo, naslovljeno na Nemško Avstrijski blagovni prometni zavod, Dunaj. Ko prejme prosilec to pismo, ga pošlje naravnost dobavitelju blaga. Če pa je denar namenjen raznim dobaviteljem, tedaj pa mora poslati to poverljivo pismo Nemško avstrijskemu blagovnemu prometnemu zavodu na Dunaj in obenem navesti dobavitelje, kateri naj dobivajo blago in prejmejo zato denar. Kdor pazno prečita to pojasnilo, bo videl, da je celo poslovanje enostavno, ni nikakor tako zamotano in težavno, kot se predstavlja. Uvoz iz drugih držav je popolnoma prost in ni navezan na nobeno posebno dovoljenje naše države. Tudi iz Nemške Avstrije je popolnoma prost, ali ta država z oziroma na pogodbo zahteva, da se zgoraj navedeno blago prejema na račun kompenzacijske pogodbe. Izvoz blaga iz naše države je pa omejen in navezan na posebno dovoljenje. Brez tega dovoljenja je dovoljen samo izvoz starega krompirja, suhega sadja, kislega zelja in repe, vina in vinskih drož, žganja in medu. Kdor hoče katerega teh predmetov izvažati, mora prositi s prošnjo, kolkovano s trikronskim kolkom pri Ljubljanski podružnici Centralne uprave za izvoznico, ki stane 12 K. Za vsako pošiljatev je potrebna posebna izvoznica. Za izvoznice za zgoraj navedene predmete se lahko prosi tudi ustmeno. Po najnovejši odredbi se lahko izvažajo

v vsaki množini vino in žganje. Natančnejši pogoji se izvedo pri podružnici Centralne uprave. Kakor rečeno, množina je neomejena. Kdor hoče izvažati razen zgoraj navedenih predmetov kako drugo blago, mora vložiti le pismeno prošnjo, kolkovano s trikronskim kolkom. Nadaljne pogoje izve prosilec ob ugodni rešitvi prošnji. Sedaj je dovoljen izvoz manjše množine stavbnega in rezanega lesa v Italijo ali le via Trst proti zdravi valuti, ki se mora odstopiti naši državi. Uvoz kakega blaga v zameno za les je strogo zabranjen. Kolkovane prošnje za izvoz se tudi vpošiljajo ljubljanski podružnici Centralne uprave. Istotako je dovoljena tudi manjša množina lesnega oglja. Radi prošnji velja ono za les rečeno. Če se bode sklenila trgovska pogodba s kako drugo državo, se bo o tem javnost pravočasno obvestila.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Prvi obrok Nemčije antanti.

Rotterdam, 29. julija. Reuter poroča iz Pariza, da so alliranci določili prve finančne zahteve na Nemčijo za leto 1919/20 v znesku 85 milijard mark.

Alpinska montanska družba ugasnila zadnji plavž.

Dunaj, 30. julija. Alpinska montanska družba je v zadnjem času vsled pomanjkanja premoga ugasnila zadnji plavž, tako da sploh ne producira surovega železa.

Socialdemokratska svoboda tiska.

Dunajsko Novo mesto, 28. julija 1919. Po zborovanju delavcev je prišlo danes več zborovalcev v uredništva mesčanskih časopisov „Wiener Neustädter Zeitung“ in „Wiener Neustädter Nachrichten“, vdrlo v uredniške prostore ter zmetalo knjige in rokopise na cesto. Težko, če bodo časopisi jutri izšli.

Mirovna konferenca hoče iti na dopust?

London, 30. julija. „Sunday Times“ poročajo, da se bo mirovna konferenca prihodnji mesec odgodila.

Novi guverner Trsta.

Curich, 30. julija. „Popolo d'Italia“ poroča, da je bil poslanec Rudini imenovan za guvernerja Trsta.

Amerikanske krave za Francijo.

St. Germain, 29. julija. Kakor poroča „Matin“, dospe v par mesecih 60.000 brejih molznih krav iz Amerike v Francijo.

Dogodki na Ogrskem.

Dunaj, 30. julija 1919. Ogrski poslanik Böhm in ljudski komisar dr. Agoston sta dobila nujen brzojaven poziv od sovjetske vlade, naj prideta takoj v Budimpešto, da se udeležita odločilnih posvetovanj.

London, 30. julija 1919. Reuter poroča iz Pariza, da so izvršene vse predpriprave za francosko-srbski napad na desno krilo armade Bele Kuna. Napad se bo izvršil, če se Bela Kun ne bo pokoril pogojem antante.

Budimpešta, 30. julija 1919. »Ogrski brz. kor. urad« poroča: Kot odgovor na izjavo antante, da se noče pogajati z ogrsko sovjetsko vlado, je sovjetska vlada izdala oklic na proletariat vsega sveta.

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Največje in najmenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Sreda dne 30. julija do 1. avgusta

BOHEME

(Iz življenja ciganov).

Komedija v 4 dejanjih. Po romanu. V glavni ulogi

Leda Gys.

Predstave se vrše ob 18. in 20. uri zvečer.

MALA OZNANILA.

Sadne preše in mline prodaja Franjo Farič, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna ulica št. 20. 3-3

Štedilnike raznih sistemov (železne in z lončenimi ploščami, ploščevinaste) prodaja Franjo Farič, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna ulica št. 20. 3-3

Za presidjalno pisarno okrajnega glavarstva v Mariboru se sprejme takoj

spretna pisarniška moč

Slovenka, dobra strojeписка z lepim nastopom. Zglasiti se je pri okrajnem glavarstvu v I. nadstropju, soba št. 1. 2-1

Profesor Anton Marič

poučeval bode vsaki torek, četrtek in soboto francoščino od 17.—18. in italijanščino od 16.—17. ure v svojem stanovanju, Erzherzog Eugenstrasse št. 6, II. nadstr., pričenski od četrta 31. julija t. l., kateri dan bode tudi upisovanje. 3-2

Rudeče maline

za eksport kupuje »BALKAN«, trgovska, špedicijska in komisijska del. dr. Ljubljana, Dunajska c. 33. Prosi se ratančne pismene ponudbe. 8-5

Nogavice volnene flor in svilene flor
Slivovko fino štajersko blago

prodaja in razpošilja po povzetju

FERDO SERT

import in eksport

Maribor, Koroška cesta št. 21

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

OBVESTILO.

Uljudno naznanjam, da sem prevzel spedijsko podjetje Jurija Reitinger v Mariboru ter bodem isto pod tvrdko:

Jurija Reitinger naslednik

VJEKOSLAV FÜRST

dalje vodil. — Prevzamem prevažanja vsakovrstnega blaga in pohištva. Na željo sprejemam pohištvo in drugo blago v lastno shrambo po zmernih cenah. — Prevažamo s težkimi vozovi in tovornimi avtomobili. — Postrežba točna in solidna. 3-2

Za cenjena priporočila se priporoča

Jurij Reitinger-jev naslednik Vjekoslav Fürst.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Poziv k upisovanju novih delnic.

Redni občni zbor je dne 5. maja t. l. zaključil na temelju dovoljenja deželne vlade, da zviša delniško glavnico od K 15,000.000.— na K 20,000.000.—

z izdajo

12.500 novih delnic v nom. znesku K 5,000.000.—

in je pooblastil upravni svet, da določi po svojem prevdanku rok in način izdaje novih delnic.

Upravni svet je na podlagi tega pooblastila sklenil, razpisati subskripcijo pod sledečimi pogoji:

- Upisovanje se vrši od **1. do 31. avgusta t. l.**
 - pri **Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani** in njenih podružnicah v **Mariboru, Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju**;
 - pri **Zivnostenski banki v Pragi** in vseh njenih podružnicah;
 - pri **Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu** in njeni podružnici v Osjeku;
 - pri **Hrvatski zemaljski banki v Osjeku** in vseh njenih podružnicah;
- Od 12.500 novih delnic à K 400.— nom. v skupnem znesku K 5,000.000.— se prepusti dosedanjim delničarjem **9.375** komadov in sicer v razmerju na **4 stare 1 novo** po K 650.—, plačljivih na enkrat najpozneje do 31. avgusta t. l., več 5% obresti od nom. K 400.— od 30. junija 1919 do dne plačila.
Ostalih **3.125** delnic se ponudi drugim reflektantom po K 800.— za komad, več 5% tekoče obresti od nom. zneska K 400.— od 30. junija 1919 do dne plačila, proti takojšnjemu plačilu.
- Novo delnice bodo opremljene s kuponom za II. sem. 1919 in bodo deležne polovice čistega dobička za I. 1919.
- Pri upisovanju se morajo predložiti v navedenem roku plašči starih delnic subskripcijskim mestom v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic iz zadnje emisije, katerih oddaja vsled tehničnih zaprek še ni bila mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih priglasnic in začasnih potrdil o plačanih delnicah.
- Ažijski kurzni dobiček od novih delnic se po odbitku stroškov in kolekovne pristojbine uporabi za ažijski rezervni fond banke.
- Proti vrnitvi začasnih potrdil se bodo nove delnice tekom meseca januarja 1920 izročile subskribentom.
- Reparticijo delnic za nedelničarje si pridržuje upravni svet, toda v prvi vrsti se bodo upoštevali oni subskribenti, katerim pri zadnji emisiji ni bilo mogoče dodeliti polnega števila upisanih delnic.

Ljubljana, 21. julija 1919.

Upravni svet Ljubljanske kreditne banke.